

4. in 3. p. disp. 11. sec. 2. n. 22. Bellarminus tom. 2. controu. 2. de membris Ecclesie l. 2. de Monachis c. 13. §. Primum est. Vasquez tom. 4. in 3. p. q. 87. a. 1. dub. 1. n. 22. Tannerus tom. 4. disp. 6. q. 4. dub. 1. n. 10. Coninck tom. 2. de sacram. disp. 2. n. 123. Martinus Perez de penit. disp. 10. sec. 3. n. 8. Layman l. 5. tr. 6. c. 4. n. 13. Filiucius tr. 6. c. 5. n. 114. & 115. Amicus tom. 8. de penit. disp. 6. n. 40. Lugo de penit. disp. 9. n. 15. Dicastillo tr. 8. de penit. disp. 2. n. 368. Pallavicinus l. 7. de penit. c. 8. n. 95. Rhodes tr. 9. de penit. disp. 1. q. 3. sec. 3. §. 1. Gormaz de penit. n. 278. & 280. & plures alii, ut adeo immerito videatur hoc in dubium vocare Gervasius Brisacensis tom. 6. tr. 5. de penit. disp. 1. n. 46. ubi se refert ad tom. 4. tr. 4. de virtut. Theol. disp. 3. n. 45. & ait, Arriagam petere, ut contritio excludat peccata venialia; cum tamen iste tom. 8. de penit. disp. 8. sec. 2. n. 12. expressè doceat, id non requiri. Quamvis autem unus, aut alter auctor, nobis contrarius sit, id non obest communi opinioni.

272. Prob. autem conclusio 1. hac ipsa communissima autoritate, quæ maximi ponderis est, in materia hac dogmatica, quæ tota pendet à voluntate Dei, quamque debemus per revelationem, vel auctoritatem cognoscere. Probatur 2. ratione Ad contritionem non requiritur amor intensissimus, vel perfectissimus (qui utique non est composibilis cum peccatis venialibus) sed tantum requiritur amor, quo impletur quoad substantiam primum mandatum, diligendi Deum super omnia, seu ex toto corde, ut magis patebit ex infra dicendis: talis autem amor est actus, qui quidem non ipse adhaereat objecto venialiter malo (aliàs ipse esset intrinsecè malus, & non esset actus Theologicus) sed tamen stare possit cum alio actu, tale objectum amplectente, adeoque venialiter peccaminoso: ergo.

Confirm. 1. Peccata venialia non sunt opposita legibus amicitiae inter Deum, & hominem, nec excludunt amicitiam Dei: ergo non debent etiam ipsa necessariò excludi ab amore amicitiae, seu contritione justificativa. Confirm. 2. Juxta adversam sententiam communis hominum fors non facile eliceret contritionem justificativam; quia homines, communi virtute contenti, non ita facile efficaciter excludunt omnes affectus venialiter malos: & quamvis parati sint, ad observanda mandata gravia, non semper ita parati sunt ad levia quæque implenda, seu ad res quasvis sub levi præcepto, tamen hominibus imperfectis satis difficiles, adimplendas; hinc trique est discrimen inter actum contritionis, requisitum præcisè ad justificationem, & alium requisitum ad indulgentias plenarias lucrandas.

ARTICULUS VIII.

Solvuntur Objectiones.

273. **O**B. 1. contra 1. conclus. Scriptura exigit summam intentionem doloris ad contritionem: ergo necessaria est ista intentio. ant. prob. Michas 4. v. 10. dicitur: Dole, & satage, filia Sion, quasi parturientis. & psalm. 37. v. 9. Rugebam à gemitu cordis mei. ergo. Confir. 1. Scriptura reprehendit actus remissos; nam dicitur, Apocal. 3. v. 16. Quia tepidus es, & nec frigidus, nec calidus, incipiam te evomere ex ore meo: ergo contritio non potest stare in actu remisso. Confir. 2. Pœnitentia debet esse ex toto corde, tota fortitudine, & totis viribus: ergo debet esse summa intensivè. Resp. neg. ant. ad prob. neg. conf. Scriptura plus non exigit, quam appreciationem summam, & actum charitatis, qui impleat leges amicitiae: ceterum aliquando suadet, & consilium intentionem doloris, ut utilem ad tollendam etiam pœnam temporalem, vel in totum, vel in partem, sed non ut necessarium: aliquando autem tantum refert, quid sancti viri fecerint, non quid absolute necesse sit facere. Ad 1. confir. dist. ant. Scriptura reprehendit actus remissos, hoc est, negligentes. conc. ant. tantum carentes intentione. neg. ant. & conf.

274. Ad 2. confirm. neg. conseq. Verba illa ex toto corde &c. ponuntur in Scripturis, quando explicatur primum mandatum, seu præceptum charitatis: & quamvis non sint verba profusa eadem apud omnes Evangelistas, ut observat Bellarminus tom. 2. controu. 2. de membris Ecclesie l. 2. de Monachis c. 13. §. Deinde Matthæus, tamen, ut habet idem Cardinalis ibidem §. anteced. & Cornelius in Deutron. c. 6. v. 5. §. Tertio, unum, idemque significant, & tantum adhibentur ad indicandam majorem energiam: certè 3. Regum 14. v. 8. dicit Deus de Davide: Secutus est me in toto corde suo: & 4. Regum 23. v. 25. dicitur de Josia: Similis illi non fuit ante eum rex, qui reverteretur ad Dominum in omni corde suo, & in tota anima sua, & in universa virtute sua: nec tamen, ut ait Bellarminus cap. modo cit. §. Præterea, quisquam auferet, Josiam anteponeere Davidi. Quare, ut auctores gravissimi magna cum ratione tradunt, istud toto corde, vel totis viribus, tantum significat maximam appreciationem, seu primam curam, ac studium, quo homo in aliquid fertur: & sic dicitur 2. Regum 15. v. 13. Toto corde universus Israel sequitur Absalom. & Gen. 31. v. 6. dixit Jacob uxoris suis: Ipse nobis quod totis viribus meis servierim patri vestro: quin his locis significetur summa intensio.

275. Ob. 2. ex SS. Patribus. S. Cyprianus, serm. de lapsis sub finem ait: Quam

Quam magna deliquimus, tam granditer descendamus: alio vulnere diligens, & longa medicina non desit: pœnitentia crimine minor non sit: & S. Augustinus, citatus n. 267. ait, considerandam esse mensuram doloris, scilicet intentionem: ergo. Resp. neg. conf. S. Cyprianus sermone illo elegantissimo loquitur de iis, qui metu tyrannorum idola coluere: quos ait, ante pœnitentiam non debere accedere ad sacram communionem. Addit, non satis esse, si à martyribus, vel confessoribus, recipiantur in communionem: cum martyres non semper habeant potestatem ita recipiendi, neque possint contra Evangelium mandare, ut sine pœnitentia recipiantur lapsi: inquit insuper, satisfaciendum etiam esse Ecclesie, & pœnitentiam propterea augendam.

Tandem fermè sub finem subjungit textum objectum, qui tamen tantum est adhortativus, nec ullatenus probat, dolorem intensum esse necessariò requisitum ad justificationem tantum internam; quamvis enim ad absolutionem ab excommunicatione impetrandam, vel etiam ad satisfaciendum Ecclesie, per scandalum laxæ, vel etiam ad satisfaciendum sacramentalem, non statim sufficiat quævis contritio perfecta, non sequitur, eam non sufficere præcisè ad justificationem interiorem. Eodem modo explicandus est S. Augustinus; quia etiam ibi scilicet enchirid. c. 65. subjungit, quod reat ab Ecclesia etiam contritis injungantur adhuc alie pœnitentiæ, ut satisfiat quoque ipsi Ecclesie, cui occultus, sive non semper plene perspectus, est dolor penitentis: quod autem, ad justificationem præcisè internam, non sufficiat dolor appreciativè summus, si non sit etiam summus intensivè, S. Augustinus ibi non docet, neque ex antecedentibus, aut ex consequentibus, id colligi potest.

276. Ob. 3. S. Ambrosius ad virginem corruptam, seu lapsam c. 8. seu ultimo scribit: Quanta putas, & qualis est necessaria pœnitentia, qua, aut aget crimem, aut certe excedat? Hugo de S. Victore de sacramentis Christiana fidei l. 2. part. 14. c. 2. ait: Si in correctione minor est afflictio, quam in culpa fuit delectatio, non est dignus pœnitentia tua fructus: ergo. Resp. Liber ad virginem lapsam non est S. Ambrosii, ut observat Bellarminus de script. Eccles. observ. in opera S. Ambrosii; quia is liber cit. c. 8. continet errorem Novatianum, quod scilicet peccatorum, contra Deum propriè commissorum, venia non possit ab alio dari, quam à solo Deo.

Dein, si quis omnia, quæ ibi dicuntur, deberet facere ad habendam justificationem, deberet nuncium remittere faculo, & semper in cinere, & cilicio, jejuniis, & actu, usque ad ultimum vitæ diem hæere; quare neque is auctor, quiscunque sit, loquitur tantum de remissione culpæ, sed etiam de remissione pœnæ: nec

tantum docet ea, quæ absolute necessaria sunt, sed suadet etiam utilia. Hugo autem de S. Victore distinguit inter pœnitentiam, & fructus pœnitentiæ: & hos non censet esse necessarios, ad remissionem culpæ, sed pœnæ, de qua ibi ei est sermo: quod constat ex c. seq. seu 3. ubi docet, etsi quis non fecerit satis fructum pœnitentiæ, seu nondum tantam pœnitentiam, quæ extinguat omnem pœnam, esse adhuc purgatorium ignem in altera vita: Magnum est, inquit, si in hac vita incipere possis, etiamsi non perficias; nam & post mortem ignis quidam purgatorius dicitur, ubi purgantur, & mundantur, qui hic corrigi ceperunt, & non perfecerunt.

277. Ob. 4. Tridentinum sess. 14. c. 2. requirit in pœnitentia magnos fletus, & labores: ergo requiritur intensio. Resp. dist. ant. requirit eos tantum ad delendam culpam. neg. ant. ad delendam pœnam omnem, etiam temporalem. conc. ant. & neg. conf. Distinguit ibi Concilium effectum baptismi, ac pœnitentiæ, atque, per illum nos consequi plenam, & integram remissionem, & novam omnino creaturam fieri, hoc est, omnino mundam, ita ut, si quis tunc moreretur, nihil illum ab ingressu cæli remoreretur, ut eadem Synodus prius sess. 5. can. 5. definiat. At verò loco objecto ait: Ad quam tamen novitatem, & integritatem, per sacramentum pœnitentiæ, sine magnis nostris fletibus, & laboribus, Divina id exigente justitia, pervenire nequaquam possumus: nos autem non dicimus, per quamlibet contritionem perfectam liberari hominem etiam à pœna temporali: sed tantum ab æterna.

278. Ob. 5. Catechismus Tridentini, sive Romanus de sacramen. penit. titulo. Contritionis propria vis, & efficacia. ait: Summum verò, & maximum dolorem ex peccatis, quæ commissa sunt, suscipiendum esse, ita, ut nullus major excogitari possit &c. & inferius de eadem contritione ait: Sit præterea non solum maxima, sed vehementissima, atque adeo perfecta, omnemque ignaviam, & socordiam excludat. Postea titulo. De confessione, sacramenti pœnitentiæ altera parte &c. sic docet, Ut enim hoc concedamus, contritione peccata deleri, quis ignorat, illam adeo vehementem, acrem, incensam esse oportere, ut doloris acerbitas cum scelerum magnitudine aequari, conferrique possit? At quoniam pauci ad hunc gradum perveniunt, sicbat etiam, ut à paucissimis hac via peccatorum venia speranda esset: ergo contritio, extra sacramentum justificativa, debet esse valde intensa. Respondet non male quidam recentior, cum hic Catechismus sit editus jussu S. Pij V. qui propositiones Bajanæ primus confixit, non esse credibile, in eo doceri, quod contritio, involvens verum actum charitatis, quamvis non intensum, possit stare cum peccato gravi; unde concessis his textibus neg. conf. nil enim

enim contra nostram doctrinam inde deducitur.

279. Quod attinet ad 1. textum, non potest in eo intelligi, summus, & maximus dolor, quoad intentionem; nam hic neque possibilis est: summus autem dolor, relata ad auxilium gratiæ de presenti collatum, valde est difficilis, ut probatum n. 262. quare tantum intelligitur dolor summus, & maximus appetitativè, seu, qui attingat summum, & maximum motivum bonitatis Divinæ, propter se super omnia amata. Hæc responsio firmatur ex eo, quod contritionem debere esse summam dolorem ibidem sic probatur: *Cum perfecta contritio sit charitatis actio, quæ ab eo timore, qui filiorum est, proficitur, patet, eundem charitatis, & contritionis modum statuendum esse: ut quoniam charitas, qua Deum diligimus, perfectissimus est amor; hinc fit, ut contritio vehementissimum animi dolorem conjunctum habeat; ut enim maxime diligendus est Deus, ita, qua nos a Deo alienant, maxime detestari debemus.*

Ex quibus sic arguitur. Actus charitatis, etiam quo impletur mandatum de diligendo Deo, non debet esse summus intensivè, ut patet ex dictis n. 274. ergo neque contritio, sed utriusque sufficit, amplecti summè appetitativè, summum, & maximum motivum, super omnia. Adde, quod in Catechismo memorato post pauca subjungatur ratio prius dictorum hæc, scilicet, quod amor Dei omnibus rebus anteponeendus sit, ita, ut nec vitæ conservandæ gratiâ peccare liceat: quæ tantum significant summam appreciationem summi motivi.

280. Ad 2. textum. Resp. cum non loqui de contritione, tantum necessaria ad delendam culpam, sed de alia perfectiore; nam paulò post subjungitur: *Si id minus consequi nobis liceat, ut perfecta sit, vera tamen, & efficitur, contritio esse potest: inferius autem titulo. Fructus, & utilitates contritionis. ait idem Catechismus, verè contritionis vim esse, ut deleat omnem culpam. verba sunt: Ex quo licet cognoscere, verè contritionis, de qua supra dictum est, eam vim esse, ut illius beneficio omnium delictorum veniam statim à Domino impetremus.*

Quid autem ad veram contritionem requiratur, exponit titulo præced. *Singula peccata &c.* sic docens: *Ex his igitur colligi poterunt, quæ ad veram contritionem maxime sunt necessaria. Primum enim necesse est, peccata omnia, qua admisimus, & disse, & dolere. Alterum, ut ipsa contritio, confitendi, & satisfaciendi voluntatem conjunctam habeat. Tertium, ut penitens vitæ emendandæ certam, & stabilem cogitationem suscipiat. Quibus paulò magis explicatis tandem subjungit. Hæc sunt, quæ fidelibus in contritione observanda sunt: cetera, quæ ad hanc rem colligi à pastoribus facile poterunt, efficiant quidem, ut in*

suo genere contritio sit magis perfecta, & absoluta: verum adeo necessaria existimanda non sunt, ut sine his vera, & salutaris penitentia ratio constare non possit. Adde tantum, illud dolere intelligendum esse de dolore ex amore Dei super omnia, de quo dolore Catechismo sermo est, ut patet ex num. præced.

281. Ad 3. textum. Inprimis noto, Belgas quosdam voluisse, legi debere *intensam*: sed exemplaria exhibent vocem *incensam*: dein dico, cuilibet actui perfectæ contritionis, seu charitatis, etiam remisso, hæc prædicata convenire; est enim utique vehementer amata, terrores etiam apparentium malorum, & quæcumque ab amicitia illa revocare possent: simulque animum reddit paratum, ad subeunda quævis dura, sub gravi præcepta. Est etiam dolor acer; quia utique acriter affligit animum, dum appetitivè magis dolet de peccato, quam de quocunque alio objecto, & avellit cor ab objectis prius valde amatis, à quibus non sine acri dolore abstrahitur. Est insuper dolor incensus; quia est essentialiter ex igne charitatis profectus, quancumque careat accidentaliter inflammatione.

282. Ad illud autem, quod doloris acerbitas debeat cum scelere magnitudine æquari, Resp. non debere dolorem ita æquiparari magnitudini scelerum, ut contritio sit tam bona, quam mala fuere peccata; hoc enim, ut suppono ex *tr. de incar. à n. 311.* impossibile est: nec etiam, ut contritio sit tam intensa, quam intensa fuere peccata; hoc enim non requirit probatum est n. 264. ergo tantum debet æquiparari quoad appreciationem, scilicet, ut, sicut peccando Deus fuit postpositus creaturis, ita nunc e contra omnibus, etiam vitæ propriæ, præponatur. Quia autem ad hunc actum, & tantam appreciationem, pauci perveniunt, & præsertim pauci pervenire in testamento veteri, ubi gratia adhuc parcius subministrabatur; hinc utique magnum beneficium est, quod sacramentum penitentiae sit institutum: id, quod ibi potissimum intendit Catechismus ostendere. Et sic debet concordari Catechismi hujus doctrina cum ejus fonte, seu fundamento, hoc est, cum Tridentino, itaque cum Pontificum definitionibus.

283. Ob. 6. Scotus in 3. dist. 27. q. unica §. De primo dico. ait, Deum vi præcepti maximi diligendum esse super omnia, non tantum extensivè, sed etiam intensivè: ergo. Confirm. S. Bonaventura in 4. dist. 16. p. 1. n. 2. q. 1. docet, majorem, & intensiorem esse dolorem contritionis, quam sint omnes alii dolores de rebus creatis: ergo. Resp. neg. conf. Scotus *loc. cit.* ut manifestum est legenti, intentionem dividit in duplicem: unam, quam vocat *firmam*: alteram, quam vocat *teneritudinis*: explicatque primam exemplo patris, qui firmus amat filium; alteram exemplo matris, quæ cum

amat tenerius; & dein ait, debere contritionem habere intentionem firmitatis, non verò illam teneritudinis: quod non est contra nos, quoniam utique dicimus, contritionem debere finius adhaerere Deo, quam omnibus aliis. Quare tantum est aliqua diversitas in modo loquendi; quia nos firmitatem istam, saltem tanquam attributum, attribuimus appreciationi: Scotus autem eam ab appreciatione distinguit, & ad aliquam intentionem revocat.

Ad confirm. neg. ant. Doctor Seraphicus tantum docet, dolorem contritionis debere esse maximum: sed maximum, in quantum dolor dicitur *displacencia rationis*, hoc est, appetitivè maximum, ut clarum est ex contextu, & mihi videtur manifestum; nam dicit S. Doctor, charitatem in se posse esse parvam, & magnam, hoc est, remissam, & intensam: sed comparativè ad alios amores debere esse maximam, hoc est, ut exoptat, debere habere prædominium in corde: quod ulterius explicat dicendo, debere Deum amari super omnia, & pro nullo commodo, vel incommodo offendi: addit ad penultimam objectionem, quod dolor quivis parvus non informetur gratiâ, nisi habeat prædominium in corde: ex quo inferitur, illam contritionem informari gratiâ, quæ habet illud prædominium.

284. Ob. 7. Angelicus præter textum jam objectos n. 255. insuper 1. 2. q. 113. n. 10. in corp. sic ait: *Est enim iste communis, & consuetus, curus justificationis, ut, Deo movente interius animam, homo convertatur ad Deum, primo quidem conversione imperfecta, ut per modum ad perfectam deveniat; quia charitas inchoata meretur augeri, ut aucta mereatur perfici, sicut S. Augustinus dicit: ergo conversio, etiam ex charitate inchoata, seu remissa, est imperfecta: adeoque nondum est iustitians. Resp. neg. conf. S. Doctor ibi per conversionem perfectam non intelligit tantum justificantem, sed eam, quæ est tanta, ut licet præter ordinem commune, & ut ait, miraculosa, qualis fuit, ut ibidem dicit, conversio S. Pauli.*

Reliquas autem ordinarias conversiones, hoc est, quæ non statim attingunt magnum gradum perfectionis, sed remanent intra ordinarios limites, vocat imperfectas: & sic etiam homines justos sæpe dicimus esse imperfectos. Nec exemplum infirmi, qui successivè sanitatem recipit, aliud probat; nam, licet ordinariè per medicinam quis non statim recipiat plenam, ac perfectam sanitatem, potest tamen recipere sanitatem simpliciter dictam, quæ dein magis perficiatur. Quare per charitatem inchoatam S. Doctor hic intelligit, charitatem aliquam veram, sed remissam, quæ dein accidentaliter perficiatur, ut notavimus n. 211. & 221.

285. Ob. 8. contra 2. concl. Peccatum est summum malum: ergo contritio debet esse saltem comparativè summa. Confirm. 1. Est indecens, ut quis doleat magis de alio objecto, quam de offensa Dei: ergo. Confirm. 2.

Deus ob peccatum exigit poenam intensivè majorem, quam fuerit voluptas peccati: ergo etiam exigit talem contritionem ad remissionem peccati. Resp. neg. conf. sufficit enim, si contritio habeat id, quod Deus requirit, scilicet maximam appreciationem; quia etiam summè intensa contritio tamen peccatum omnino adæquare non potest ex n. 272. Ad 1. confir. dist. ant. est indecens, ut quis doleat magis appetitivè de alio objecto, quam de offensa Dei. conc. ant. est indecens, ut quis magis doleat intensivè subdit, est indecens negativè. conc. ant. est indecens positivè, & quidem indecens contritioni verè opposita, neg. ant. & consequ.

286. Interim non nego, SS. Patres meritò reprehendere intensiorem amorem erga creaturas, quam erga Deum. Ratio eorum est; quia talis amor potest esse occasio multorum peccatorum venialium: & solet avertere à cognitione, & amore Dei majori: attamen hæc omnia non tantum opposita contritioni perfectæ; quia, etiam actualis talis amor (posito etiam, quod esset venialiter peccaminosus) daretur in homine, volente elicere contritionem, istam non impediret, ut dictum n. 271. Attamen non solet ordinariè conjunctus esse talis alius amor contritioni: sed communiter tunc præcinditur ab aliis objectis: sæpius autem talis amor antecedit, aut sequitur. Ad 2. confir. neg. conf. Deus in altera vita exigit etiam poenam gravissimam, & æternam; unde non est paritas ab illa poena ad penitentiam, in hac vita agendam; alia cur non etiam intra sacramentum deberet elici intensissimus dolor? vel quare non extra sacramentum requireretur dolor æternus, aut saltem per totam vitam durans?

287. Ob. 9. contra 3. & 4. conclusionem. Si contritio, nec debet esse intensa, nec aliquamdiu durare, possumus esse certi, quod eam elicerimus: adeoque esse certi de nostra justificatione: sed hoc est falsum ex Tridentino *sess. 6. c. 9.* ergo. Resp. neg. ma. quia tamen non possumus absolute certò scire, an simus justificati, vel gratiæ restituti, etiam si tantum requiratur contritio remissa, & unico tantum momento durans; quia nec de ista possumus absolute certò scire, an fuerit actus supernaturalis, vel etiam, an fuerit amor Dei omnino purus sine omni ad nos respectu. Dico, nos non posse hoc absolute certò scire; nam moralè aliqua, saltem inferioris notæ certitudine, sufficiente ad excludendum nimium timorem, & anxietatem, in homine salutis suæ studio, sciri id potest; quia Tridentinum tantum excludit certitudinem omnino infallibilem; sic enim habet *loc. cit.* *Cum nullus scire valeat certitudine fidei, cui non potest subesse falsum, se gratiam Dei esse consecutum. Illud quoque Ecclesiasticus 9. v. 2. Nescit homo, utrum amore, an odio dignus sit: certitudinem tantum absolutam negat.*

288. Ob. 10. contra 5. conclusionem. Quot

Quot sunt peccata, tot sunt aversiones à Deo, & conversiones ad creaturas: ergo saltem, quando quis potest, debet elicere tot contritiones, seu conversiones ad Deum: maximè, quando quis vult confiteri. Confir. Catechismus Tridentini de sacram. penit. titulo. Singula peccata &c. ait: Maximè autem hortandi, & monendi sunt fideles, ut ad singula mortalia crimina proprium contritionis dolorem adhibere studeant: ergo. Resp. neg. conf. alius, qui per plures annos continuasset inimiziam Dei, deberet per plures annos continuare etiam contritionem: & qui sæpius sacrilegè confessus esset, deberet sæpius rite confiteri.

Ad confir. neg. conf. Catechismus Tridentini loc. cit. hortatur quidem fideles, ut de singulis peccatis gravibus peculiarem contritionem eliciat: sed non dicit, id esse necessarium ad veram penitentiam: imò inferius dicit de Deo: Peccatorem paternam charitate complectitur, simul atque ille se collegerit, & universè peccata sua detestatus (qua dein alio tempore, si facultas erit, singula in memoriam reducere, ac detestari in animo habeat) ad Dominum se converterit: quibus verbis docet, sufficere dolorem universalem: esse tamen singula in memoriam revocanda (quando scilicet obeunda est confessio) & tunc ita in memoriam revocata esse uno actu universali, ad singula se extendente, detestanda: nec plus velle Catechismus censendus est ob rationes omnino graves, à nobis n. 269. allatas.

289. Ob. 11. Ezechias Isaiâ 38. v. 15. dicit Deo: Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine anima mea. & David psal. 76. v. 6. & 7. ait: Cogitavi dies antiquos, & annos aeternos in mente habui, & meditatus sum nocte cum corde meo, & exercitabar, & scopebam spiritum meum: seu, ut Augustinus legit: scrutabar spiritum meum: ergo Scriptura petit distinctam peccatorum recogitationem ad penitentiam perfectam, seu contritionem. Confirm. Lev. 4. describuntur varia sacrificia pro peccatis instituta: atqui, ut ista adhiberentur, necessaria erat distincta peccatorum admissionum recogitatio: ergo hæc distincta recogitatio requiritur ad penitentiam, etiam extra sacramentalem.

Resp. neg. conf. Scriptura illis locis indicat, quid Sancti illi fecerint, non ad quid obligati fuerint: sic psal. 101. v. 18. dicit David: Cinerem tanquam pavem manducabam, & potum meum cum fletu miscebam: an ad hoc etiam obligantur penitentes? Ad confir. neg. conf. Quod attinet ad illa sacrificia, eorum institutio, seu obligatio, se aliquo modo habebat, ut lex confessionis in novo testamento: & contritio erat votum offerendi illa sacrificia; unde in eo casu non erat necessaria recogitatio peccatorum, præcisè ratione contritionis, sed ratione sacrificii offerendi.

290. Ob. 12. S. Chrysostomus ho-

mil. 9. in epist. ad Hebræos, in morali circa medium, ait: Sin autem dicit: Sum peccator: ea autem per species non cogitat, ne supputat, & non dicit: Hoc, & illud peccatum admisi: nunquam cessabit: ergo requiritur distincta peccatorum recogitatio. Confirm. 1. Penitens debet esse iudex, & medicus suus: talis esse non potest, si non distinctè recogitet, vel consideret sua peccata: ergo. Confir. 2. Penitens, nisi distinctè recogitet peccata sua, non potest magis dolere de peccatis gravioribus, quam de minus gravibus: sed hoc debet necessariò fieri ex n. 239. ergo. Resp. neg. conf. S. Chrysostomus eâ homilia docet, non posse secundò baptismo peccata, post primum baptismum commissa, abluì, sed agendam esse de ijs penitentiam; loquitur autem de confessione, quæ scilicet ordinariè fieri debet: quod patet legenti eam homiliam, & quidem statim ex verbis textui objecto immediatè subjunctis: Semper quidem confitens, curam autem nullam generis correctionis: adeoque non docet, recogitationem illam necessariam esse ad habendam præcisè contritionem, sed tantum necessariam esse ad confessionem, vel etiam meliorem emendationem. Adde, quòd ibi multa dicit, penitenti convenire, quæ necessaria absolute non sunt, ut de dandis elemosinis, de lachrymis, per diem, ac noctem.

291. Ad 1. confir. neg. ant. Id officium spectat ad confessarium: & si aliquando penitens ratione propositi, quo dicitur satisfacere obligationibus suis, e. g. restituere res alienas, debet esse quasi iudex, seipsum urgens ad executionem &c. id non requiritur ratione contritionis præcisè; nam, si etiam restituere non posset, vel invincibiliter obligationem nesciret, tamen veram contritionem elicere posset: quin imò in hoc casu, in ordine ad contritionem, non tam opus est recogitatione, seu examine peccatorum, quam proposito satisfaciendi obligationibus, ortis ex peccato, quod ipsi aliunde jam incidit. Ad 2. confir. dist. ant. Penitens, nisi distinctè recogitet peccata, nequit magis dolere de gravioribus explicitè, conc. ant. implicitè, neg. ant. & conseq. sufficit autem implicitè ita dolere, ut dictum n. 239. & 240.

QUESTIO IV.

De Proposito.

ARTICULUS I.

Quale requiratur Propositum in Penitente.

292. **Q**uestio hæc, ut ex dictis patebit, non tantum spectat ad virtutem penitentia, sed vel maximè etiam ad sacramentum; quia tamen jam egimus de attritione, quæ tam ad virtutem, quam ad sacramen-

tum penitentia pertinet, addamus etiam propositum, quod etiam tam ad virtutem, quam ad sacramentum penitentia spectat, & magnam habet cum contritione, & attritione connexionem. De hoc proposito facit mentionem Tridentinum sess. 14. c. 4. ubi ait, debere contritionem esse cum proposito non peccandi de cætero: attritionem verò cum sacramento sufficere, si voluntatem peccandi excludat. Eandem doctrinam jam prius proposuerat Concilium Florentinum in decreto Eugenij pro Armenis s. Quartum sacramentum, dicens: Cordis contritio, ad quam pertinet, ut doleat de peccato commisso, cum proposito non peccandi de cætero. Queritur jam, quale debeat esse hoc propositum, tum, quando elicitur contritio extra sacramentum justificativa, tum, quando elicitur attritio in ordine ad sacramentum.

293. Dico 1. Ad penitentiam extra sacramentum justificativam, si ve attritionem perfectam, requiritur propositum efficax, & universale de cætero non graviter peccandi. ita omnes. Prob. Contritio perfecta debet esse actus ex motivo amoris Dei super omnia, & volens implere leges amicitia inter Deum, & hominem (de qua n. 236. dictum) atqui est per se clarum, quòd actus amoris Dei super omnia fit, vel formaliter, vel saltem æquivalenter, propositum non offendit, id Deum graviter, seu ipsum non proponendi aliis magis amatis: si ve sit propositum, non amandi alia magis, quam Deum: item, quòd actus volens, implere leges amicitia, sit propositum non faciendi aliquid dissolvens amicitiam, quale est omne peccatum grave: ergo. Confirm. Nequit dari vera conversio peccatoris ad Deum, nisi si firmiter statuatur, ac sibi proponatur, Deum non amplius graviter offendere, nec ejus amicitiam dissolvere: sed contritio perfecta est vera conversio ad Deum, & quidem statim justificans: ergo nequit dari sine eo, quòd quis sibi proponatur, Deum non amplius graviter offendere.

294. Dico 2. Etiam ad penitentiam intra sacramentum requiritur propositum efficax, & universale, de cætero non peccandi graviter. ita S. Thomas 3. p. q. 87. a. 1. ad 1. Suarez tom. 4. in 3. p. disp. 4. sec. 3. n. 5. Navarrez in manual. c. 1. n. 9. Coninck de sacram. tom. 2. disp. 2. n. 130. Layman l. 5. tr. 6. c. 4. n. 20. Palao tr. 23. punct. 2. n. 16. Lugo de penit. disp. 14. sec. 5. n. 51. & 52. Gormaz de penit. n. 150. & seq. Tamburinus method. exp. confessio. l. 1. c. 3. n. 14. & 15. Pallavicinus l. 7. de penit. c. 28. n. 283. Haunoldus l. 4. tr. 4. n. 997. La Croix l. 6. p. 2. n. 898. & communis, contra Dicastrum de penit. disp. 2. n. 70. & seq. ac paucos alios. Prob. conclusio. Tridentinum, & Florentinum, ad hoc, ut penitentia intra sacramentum sit vera, exigunt, ut sit conjuncta cum proposito non peccandi de cætero: quæ verba saltem debent intelligi de proposito non peccandi graviter:

R. P. Ant. Mayr Theol. Tom. II.

cumque hæc propositio sit in materia dogmatica, est universaliter accipienda, præsertim, cum nulla ratio sit eam restringendi: ergo propositum de cætero graviter non peccandi, universaliter sumptum, & excludens omnè grave peccatum, requiritur.

Confir. Ut paulò antè dictum est, nequit intelligi vera conversio peccatoris ad Deum, quin is firmiter sibi proponatur, Deum non amplius graviter offendere, nec amicitiam ejus abrumpere: ergo. Monet tamen rectè Suarez loc. cit. aliud esse, proponere in futurum non peccare: aliud judicare, se perseveraturum constantem in hoc suo proposito: prius est actus voluntatis, pendens tantum ex præsentis dispositione animi, nolentis peccare, & ideo solum est necessarium: posterius verò est actus intellectus, pendens ex futuro eventu, & hinc non est necessarium: imò addit Eximius, consulendum esse infirmioribus, ut de eo judicio formando non cogitent.

295. Dico 3. Ad sacramentum penitentia requiritur etiam propositum efficax, vitandi omnes occasiones proximas graviter peccandi, si possint vitari. ita omnes, & probatur. Occasiones istas non vitare, si possunt vitari, est grave peccatum: ergo, sicut debet adesse propositum vitandi peccata alia, ita etiam propositum vitandi istas occasiones. ant. prob. ex illo Ecclesiastici 3. v. 27. Qui amat periculum, in illo peribit: & moraliter censetur quasi idem esse, committere peccatum, & voluntariè se conjicere in periculum illud committendi. Secundo. Sicut non censetur velle vitare mortem, qui sponte se conjicit in periculum proximum mortis: ita non censetur velle vitare peccatum, qui voluntariè se conjicit in proximum ejus periculum.

296. Confir. ex propositionibus damnatis, ex quibus 41. ab Alexandro VII. damnata sic habet: Non est obligandus concubinarium ad ejiciendam concubinam, si hæc nimis utilis esset ad oblectamentum concubinarum, vulgò regalo: dum desiciente illo, nimis agrè ageret vitam, & alia epula & audio magno concubinarium afficerent, & alia famula nimis difficile inveniretur. & 61. ab Innocentio XI. damnata sic habet: Potest aliquando absolvi, qui in proxima occasione peccandi versatur, quam potest, & non vult omittere: quin imò directè, & ex proposito quarit, aut ei se ingerit. & 62. Proxima occasio peccandi non est fugienda, quando causa aliqua utilis, aut honesta, non fugiendi occurrit. item 63. Licetum est, quæverè directè occasionem proximam peccandi pro bono spirituali, vel temporali nostro, vel proximi. Huc etiam potest ferri propositio 60. ab eodem Innocentio damnata; quia ratio ejus damnandæ videtur esse obligatio vitandi occasiones proximas peccandi: propositio autem sic sonat: Penitenti habenti consuetudinem peccandi, contra legem Dei, naturæ, aut Ecclesiæ, est emendationis spes nulla appareat, nec est neganda, nec differenda absolutio, dum-